Noves troballes a la ciutat visigoda de València “la Vella” (Riba-roja de Túria, València)

Els últims treballs arqueològics al jaciment han tret a la llum diversos forns metal·lúrgics i un conjunt de 28 monedes, entre les quals en destaca una del rei ostrogot Totila.

Durant el mes de setembre s’ha dut a terme la **sisena campanya d’excavacions arqueològiques** a la ciutat visigoda de València “la Vella”, situada al terme municipal de Riba-roja de Túria (València).

València “la Vella” era una ciutat visigoda fortificada de nova creació, bastida en la segona meitat del segle VI i, després de la recent revisió, amb més de 5 ha de superfície. La seva muralla constitueix avui en dia l’element més rellevant del jaciment. Fins a l’actualitat, **s’han excavat uns 300 m^2 i s’ha establert un perímetre emmurallat teòric d’uns 981 m**, dels quals fins ara s’han documentat uns 416 m.

> L’assentament arqueològic de València “la Vella” representa una de les troballes més importants descobertes a la península Ibèrica, amb un origen que es remunta a finals del segle VI.

En la campanya de 2021 s’ha optat (com el 2020) per una intervenció arqueològica professional (sense dur a terme el curs d’arqueologia, degut a la pandemia), amb la col·laboració de l’empresa Global Mediterránea i d’alguns estudiants de la Universitat de València.

Els treballs d’excavació han estat dirigits per Miquel Rosselló, Francesc Rodríguez (ICAC) i Alejandro Lara, veterans d’altres campanyes. **Josep M. Macias** (ICAC), ha codirigit els treballs i s’ha encarregat de la topografia de l’excavació. La coordinació general del

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

projecte ha estat a càrrec d'**Albert Ribera**.

La intervenció forma part del projecte de recerca i de difusió impulsat, des de l'any 2016, per l'Ajuntament de Riba-roja de Túria (Regidoria de Turisme i Patrimoni) amb la col·laboració i supervisió científica de l'**Institut Català d'Arqueologia Clàssica** (ICAC). L'actuació compta, al igual que els anys anteriors, amb el finançament de l'Ajuntament i de l'àrea de Cultura de la Diputació de València.

Amb unes reminiscències arrelades sobre el regne visigòtic emanat de Toletum, València "la Vella" va complir una funció protectora sobre l'avanç de l'expansió romana.

Les últimes excavacions han tornat a constatar la monumentalitat interior de la ciutat visigoda, reflectida, per exemple, amb el gran mur de vora 2,10 m d'amplada que, al mateix temps, delimitava la plaça principal de la ciutat baixa i serviria de base a una muralla interior que separava diverses zones interiors de la ciutat.

En aquest sentit, els resultats de la campanya de 2021, encara en fase d'estudi, confirmen la **distinció entre, almenys, tres barris o sectors urbanístics diferents** dins la ciutat visigoda: la Ciutadella (o acròpolis), el barri intermedi, i la zona baixa. Aquesta última abasta gairebé la meitat del jaciment i acull dos edificis públics monumentals.

Vista panoràmica dels treballs d'excavació al jaciment de València "la Vella", 2021. Foto: ICAC.

A l'interior de la ciutat visigoda es distingeixen almenys tres barris o sectors urbanístics.

La **Ciutadella** s'estenia al nord i l'oest pel llarg espai més elevat, en forma de mitja lluna, i estava presidit per un monumental edifici, en curs d'excavació i estudi. Albergaria algun dels estaments privilegiats de la societat de l'època, possiblement el religiós. Els treballs han tret a la llum una bona part de la seva fortificació interior que, en gran part, estava amagada per la densa vegetació intrusiva que als darrers anys està afectant al jaciment.

Cada cop és més evident que el **barri intermedi** allotjaria activitats productives (fabricació de vidre, grans sitges d'emmagatzematge de cereal, forns petits -possiblement

metal·lúrgics, que encara cal estudiar i identificar-) i d'habitatge de bona part de la població. Les noves troballes certificarien encara més la funció utilitària d'aquest barri situat entre la part superior, la ciutadella i la inferior.

> Les excavacions que s'han fet durant els últims anys han permès rescatar, entre altres, més de 200 monedes de bronze i diverses monedes d'or del rei Leovigild.

S'hi han trobat 28 monedes, entre romanes, bizantines del nord d'Àfrica i visigodes. **Destaca una moneda, encunyada a Roma, del rei ostrogot Totila, mort al 552, que sembla ser molt rara al territori hispànic**. Oscar Caldés, col·laborador del projecte i veterà de les excavacions al jaciment, s'ha encarregat del tractament i estudi d'aquestes i de les més de 250 monedes que s'han recuperat al llarg de les diferents campanyes arqueològiques al jaciment.

Peça 4 (nº inv. 240). Nummus o múltiple de nummus ostrogot, encunyat per Totila (Baduila) i de seca Roma. Cap al 550 d.C.

Bronze.

El tercer barri topogràficament diferenciat seria el de la **part baixa**, on es concentren els edificis més monumentals, identificats per excavacions de fa 40 anys i altres més, ben visibles a fotos aèries i plànols antics. Malauradament, la part baixa, de moment, no és accessible a la investigació.

Els treballs de 2021 han permès delimitar la ciutat i la muralla que la rodeja, amb més de 400 m^2 i vuit torres.

Les cinc campanyes anteriors (2016-2020) havien definit el marc cronològic principal del jaciment, entre les darreries del segle VI i l'inici del VIII, havien confirmat la categoria urbana de València "la Vella". L'**existència de diversos edificis monumentals**, entre altres indicis, posen al descobert una vida quotidiana molt dinàmica amb un ús abundant de la moneda (visigoda, bizantina, vàndala, romana reutilitzada...). També, de fabricació de vidre, emmagatzematge de cereal en grans sitges i consum normal de productes importats del Nord d'Àfrica, Síria-Palestina i l'Egeu (sobretot oli i vi, però també vaixella).

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Entrebancs a la conservació del territori

En la campanya de 2021 s'ha fet una **intensa neteja d'una planta invasora** (la falsa murta: *Murraya paniculata*), que està envaint el jaciment i deteriorant les muralles i alguns dels edificis excavats fa 40 anys (1978-1980). Gràcies a aquesta tasca s'han posat de nou a la vista dues torres de la muralla exterior, el gran mur d'un edifici monumental i part de l'empedrat de la plaça principal de la ciutat.

Encara romanen molts segments ocults per la vegetació o els terraplens, a més dels de la part occidental, en gran part destruïts per la RENFE i obres il·legals a l'interior del jaciment entre 1978 i 1980, que es podran restituir gràcies a les fotos aèries antigues. És amb aquest sistema que ja s'han identificat l'accés principal a la ciutat i vuit torres d'un màxim teòric de 25 o 28.

Una de les assignatures pendents de València "la Vella" és la reparació dels grans danys ocasionats a la part occidental del jaciment l'any 1978 durant la construcció del pas elevat de tren, encara existent a l'actual línia de FGV (actual entitat responsable de la infraestructura).

Un projecte de futur

L'Ajuntament de Riba-roja de Túria convertirà el jaciment en un Parc Arqueològic de caràcter científic, educatiu i turístic, amb l'objectiu de donar a conèixer les interioritats de l'època i fer accessible a tothom aquest immens tresor monumental i històric que és València "la Vella".

Per aconseguir-ho, s'està treballant en la finalització del **Pla Director del jaciment**, amb l'ajuda d'una subvenció de la Conselleria de Cultura, que serà el primer pas per la creació del gran (per dimensions i contingut) Parc Arqueològic, dintre del Parc natural del Túria i ben a prop d'una parada del metro.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Mentrestant, el 2022 es preveu que s'obri al públic una part del jaciment. Concretament, el barri intermedi amb una bona part de la muralla meridional, que correspon a les zones on més s'ha treballat als darrers anys.

Així mateix, l'Ajuntament de Riba-roja de Túria ha adquirit un xalet situat a la part occidental del jaciment a fi de disposar d'un centre d'interpretació del jaciment. Es compta amb una important ajuda de l'Agencia Valenciana de Turisme per adequar el lloc a les visites.